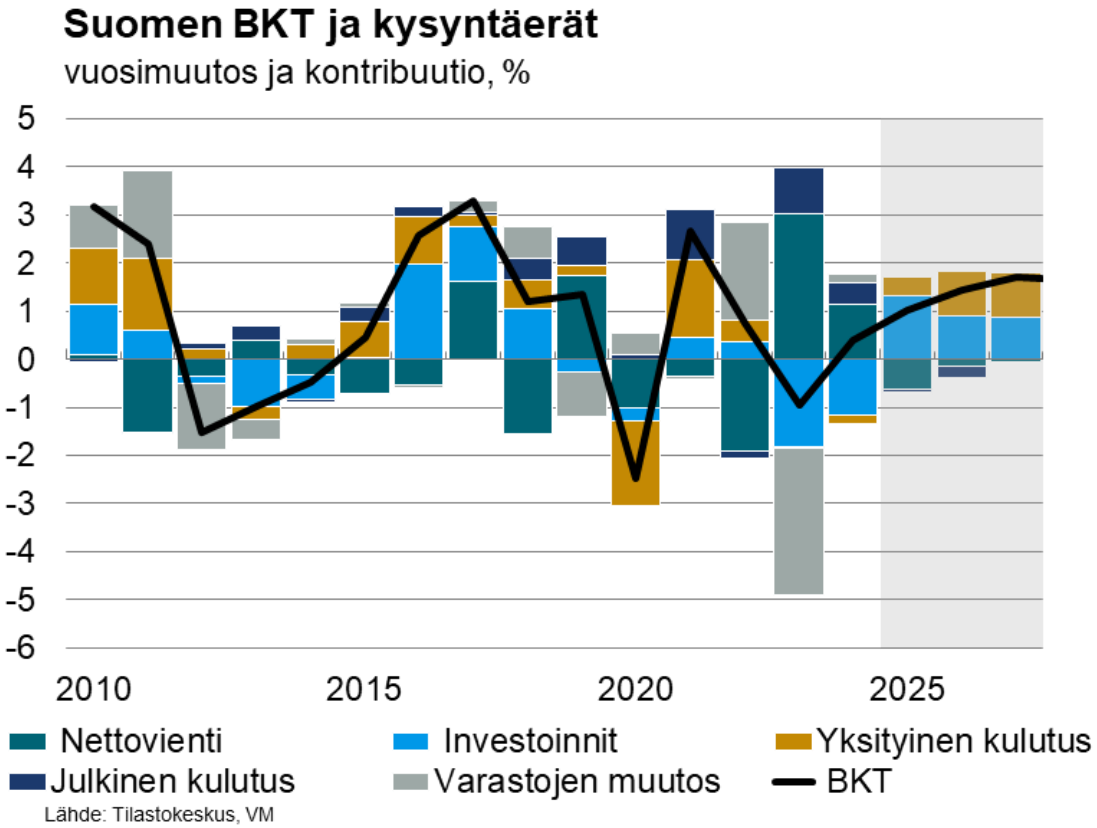
VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Talousarvioesitys 2026

ARMI LIINAMAA, BUDJETTINEUVOS
TYÖELÄMÄ- JA TASA-ARVOVALIOKUNTA
30.9.2025

Talous toipuu epävarmuuden varjossa

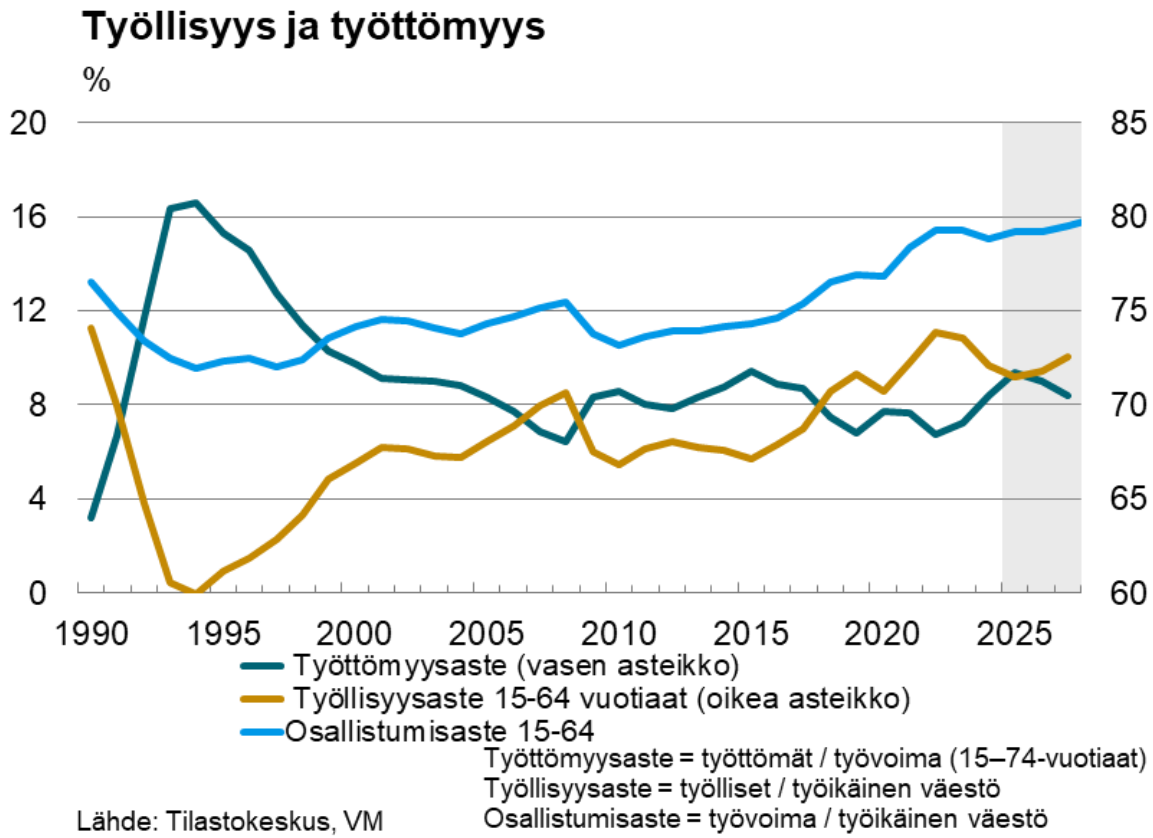
- Suomen talous kasvaa, mutta tullit ja epävarmuus hidastavat kasvua.
- Inflaation hidastuminen, korkojen lasku ja veronalennukset lisäävät ostovoimaa. Kotitaloudet eivät kuitenkaan ole lisänneet kulutusta.
- Rakentamisen elpyminen, energiasiirtymä ja puolustushankinnat lisäävät investointeja.

	2024	2025	2026	2027
BKT, %-muutos	0,4	1,0	1,4	1,7

Työllisyyden odotetaan kääntyvän kasvuun

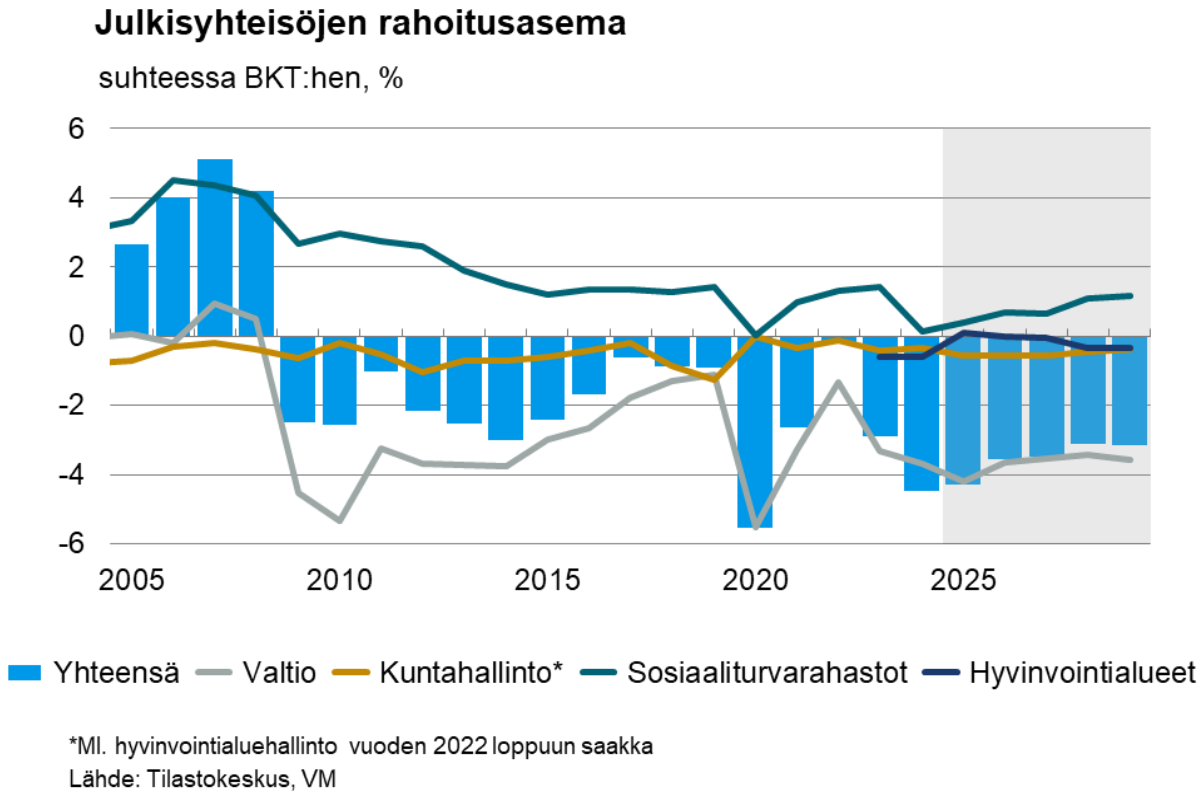
- Työllisyys ei ole vielä kääntynyt kasvuun, mutta kasvua odotetaan ensi vuodelle.
- Maahanmuutto ja hallituksen työllisyystoimet ovat lisänneet työvoiman määrää selvästi.
- Työmarkkinoilla on potentiaalia kasvuun, mutta kysynnän puute pitää työttömyyttä korkeana.
- Työttömyysaste nousee tänä vuonna keskimäärin 9,4 prosenttiin.

Julkisyhteisöjen alijäämä on syvä

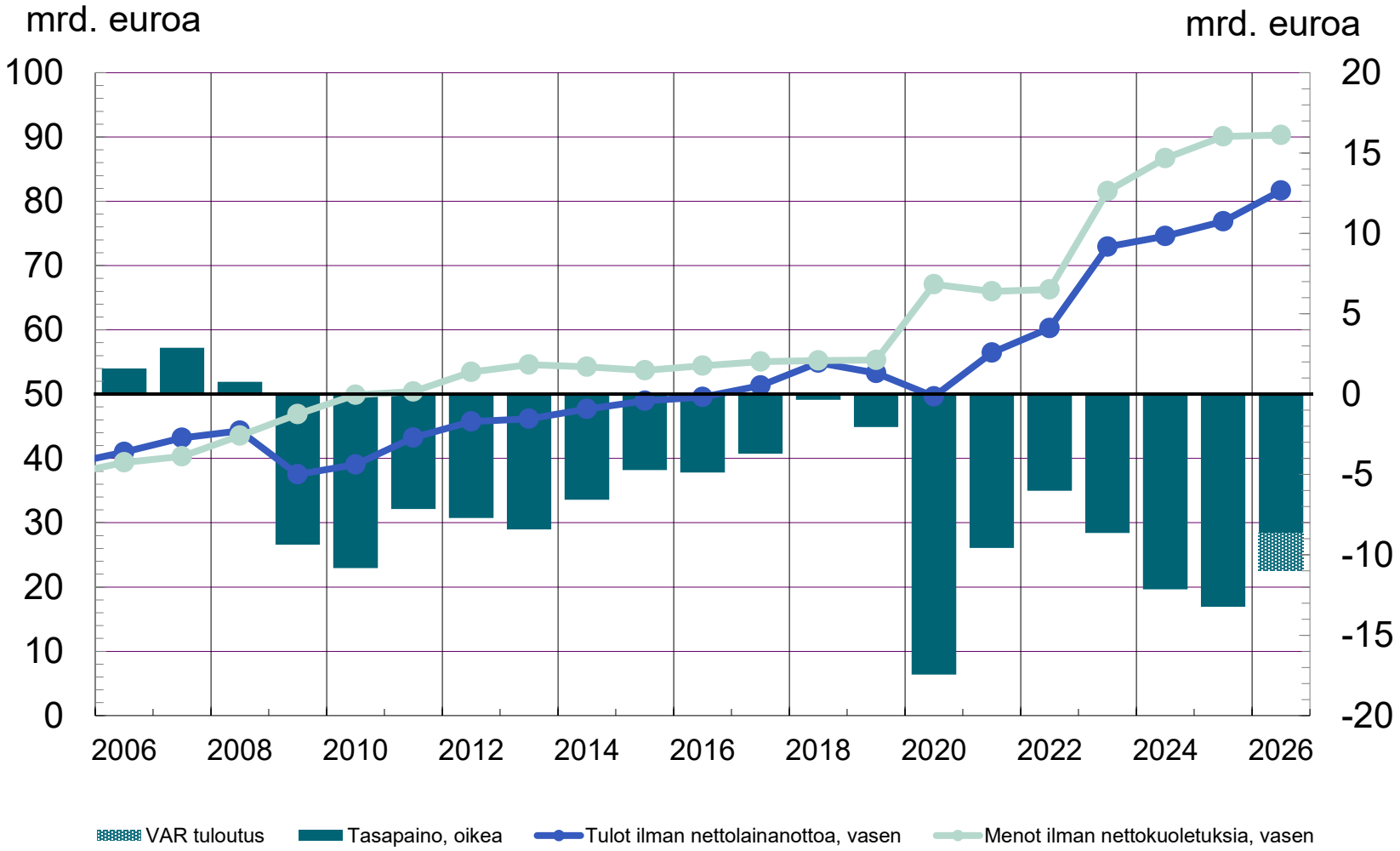
(Taloudellinen katsaus, syksy 2025)

- Tänä vuonna alijäämä on 4,3 % suhteessa bkt:hen.
  - Vuoteen lähdettiin heikosta tilanteesta.
  - Veroja on kertynyt alkuvuonna heikosti. Verotulojen kasvu maltillista lähivuosina.
  - Työttömyysmenot nousevat ennakoitua voimakkaammin.
- Alijäämä kohenee v. 2026 3,6 prosenttiin ja siitä edelleen v. 2027 3,4 prosenttiin. Alijäämä asettuu 3,1 prosenttiin v. 2029.
- Ennusteessa on mukana arvio hallituksen 1 mrd:n euron sopeutuskokonaisuudesta, sekä työttömyysvakuutusmaksun korotus 0,6 %-yksiköllä.
- Puolustusmenojen bkt-osuuden oletetaan pysyvän 3 prosentissa ennustejaksolla.

*Ml. hyvinvointialuehallinto vuoden 2022 loppuun saakka
Lähde: Tilastokeskus, VM

Budjettitalouden tulot, menot ja tasapaino

Tasapaino (mrd. euroa):

2020 (TP): -17,4

2021 (TP): -9,6

2022 (TP): -6,0

2023 (TP): -8,6

2024 (TP): -12,1

2025 (LTA II): -13,2

2026 (TAE): -8,7 (-11,0)

Vuoden 2026 tiedoista on poistettu lakkautettavasta Valtion asuntorahastosta tehtävä kertaluonteinen 2,3 mrd. euron tuloutus.
Vuosilta 2022 ja 2023 poistettu varautuminen sähkön johdannaismarkkinoille toimiville yhtiöille myönnettäviin lainoihin ja varauksen purku. Vaikka varaus jäi käyttämättä kokonaan järjestely kasvatti vuonna 2022 menoja ja vuonna 2023 tuloja 10 mrd. eurolla.
Lähde: Valtiovarainministeriö 22.9.2025

Syksyn ennusteen keskeiset luvut

%	2023	2024	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
BKT markkinahintaan, volyymin muutos	-0,9	0,4	1,0	1,4	1,7	1,6	1,6
Yksityinen kulutus, muutos	0,0	-0,4	0,8	1,8	1,8	1,6	1,5
Inflaatio	6,2	1,6	0,4	1,4	1,9	2,0	2,0
Työttömyysaste	7,2	8,4	9,4	9,0	8,4	7,9	7,6
Työllisyysaste	73,6	72,1	71,5	71,8	72,6	73,3	74,2
% BKT:sta							
Julkisyhteisöjen nettoluotonanto[1]	-2,9	-4,5	-4,3	-3,6	-3,4	-3,1	-3,1
Valtio	-3,3	-3,7	-4,2	-4,0	-3,7	-3,6	-3,8
Kuntahallinto	-0,4	-0,3	-0,6	-0,5	-0,6	-0,4	-0,4
Hyvinvointialueet	-0,6	-0,6	0,1	0,0	0,0	-0,3	-0,3
Sosiaaliturvarahastot	1,4	0,1	0,4	0,9	0,8	1,3	1,3
Julkisyhteisöjen rakenteellinen jäämä	-1,6	-3,0	-3,0	-2,6	-3,0	-2,9	-3,1
Julkisyhteisöjen EDP-velka	77,1	82,1	86,9	88,5	88,6	89,6	90,6
Valtionvelka[2]	57,2	61,4	65,7	67,1	67,7	68,8	69,9

Valtion budjettitalous

- Tulot 81,6 mrd. euroa
  - Kevään kehykseen nähden -1,4 mrd. euroa
    - Taustalla uusi talousennuste ja heikentyneet arviot verotulokertymistä.
- Menot 90,3 mrd. euroa
  - Kevään kehykseen nähden +0,3 mrd. euroa.
    - Uudet sopeutustoimet vähentävät menoja, mutta automaattiset tekijät kasvattavat niitä.
- Tasapaino -8,7 mrd. euroa
  - -11,0 mrd. euroa (ilman 2,3 mrd. euron VAR-tuloutusta)
  - -1,7 mrd. euroa kevään kehykseen nähden

Hallitus päätti syksyn 2025 budjettiriihessä uusista 1 mrd. euron sopeutustoimista vuodelle 2027

- Vastuullisen taloudenpidon jatkaminen on välttämätöntä, jotta suomalaisten turvallisuudesta ja tärkeistä palveluista pystytään huolehtimaan jatkossakin.
  - Suomen luottoluokituksen heikentyminen ja EU:n yhteiset taloussäännöt edellyttävät vastuullisen talouspolitiikan jatkamista myös tulevilla vaalikausilla.
- Julkisen talouden tilanne on heikentynyt puoliväliriihen päätösten jälkeen.
  - Valtiovarainministeriön kesäkuun ennusteen perusteella velkasuhteen vakauttaminen vuonna 2027 vaatii toteutuakseen n. 1 mrd. euron verran uusia sopeutustoimia.
- Hallitus on sitoutunut velkaantumiskehityksen taittamiseen ja päätti siksi uusista julkisen talouden velan kertymistä vähentävistä n. 1 mrd. euron sopeutustoimista vuodelle 2027.
  - Ilman hallituksen toimia Suomen velkaantuminen uhkaisi kasvaa hallitsemattomasti.

Uudet sopeutustoimet kohdistuvat etenkin korkotukilainavaltuuteen ja yritystukiin

(milj. euroa)

	2026	2027
Korkotukilainavaltuudet	0	365
Yritystuet	31	141
Kehitysyhteistyö ja kotouttaminen	20	50
Haittaverot, huoltovarmuusmaksu ja suurituloisten eläkeläisten verotus	50	126
Valtion eläkerahaston ja Metsähallituksen tuloutukset	8	120
T&K-rahoitus	25	95
Kela-korvaukset	60	60
Sote-erikoistumiskoulutus + lääkekorvausten ehdolliset palautukset	30	30
Virastojen toimintamenot (virastorakenneselvitys)	0	25
Yhteensä	**224**	**1 012**

T&K-rahoitus

- Valtion talousarvion mukainen T&K-rahoitus on v. 2026 yhteensä n. 3,17 mrd. euroa. Tämä tarkoittaa n. 255 milj. euron kasvua verrattuna vuodelle 2025 budjetoituun kokonaissummaan.
- Valtion T&K-rahoituksen arvioidaan olevan 1,07 % suhteessa BKT:hen v. 2026.
- Vuonna 2026 suurimmat rahoituksen lisäykset kohdentuvat yritysten T&K-toiminnan vauhdittamiseen.
  - Business Finlandin T&K-toimintaan kohdennettu valtuus nousee yli 100 milj. eurolla.
  - Suomen Akatemian tutkimushankevaltuus nousee 12 milj. eurolla vuodesta 2025.
  - Korkeakoulujen T&K-toiminnan vahvistamiseen kohdennetaan yhteensä 30 milj. euroa.
  - Elinvoimakeskuksille esitetään 8 milj. euron valtuutta kolmivuotisen kokeilun aloittamiseen. Kokeilulla pyritään lisäämään pienten ja keskisuurten yritysten tutkimus- ja kehittämistoimintaa.
  - Euroopan avaruusjärjestö ESA:n vapaaehtoisten ohjelmamaksujen valtuutta lisätään 7 milj. eurolla.
- Talousarvioesityksen yhteydessä valtionrahoitusta saaville tutkimustoimijoille jaetaan yhteensä 55 milj. euroa Euroopan unionin T&K-hankkeiden vastinrahoitukseen tarkoitettua määrärahaa.

Budjettiriihen linjausten perustella käynnistetty valmistelu täsmätoimista työllisyyden kohentamiseksi

- 18–29-vuotiaiden rekrytointitukeen (väh. puoleksi vuodeksi) 30 milj. euroa.
- Rakentamista vauhditetaan nostamalla v. 2026 korkotukivaltuutta 1 mrd. eurosta 1,135 mrd. euroon ja lisäämällä takauslainojen myöntövaltuuksia 100 milj. eurosta 300 milj. euroon.
- Pienten yrittäjien työllistämiskykyä parannetaan (mm. rahoitus).
- Mahdollistetaan yli 25-vuotiaiden työttömien opiskelu nykyistä laajemmin avoimissa korkeakouluopinnoissa.
- Työnhakijalle paremmat kannusteet koko- tai osa-aikaiseen yritystoimintaan.
- Lokakuun loppuun mennessä uusi kasvu- ja työllisyystoimien kokonaisuus.

Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala

- Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle ehdotetaan määrärahoja yhteensä 3,3 mrd. euroa, joka on 321 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2025 varsinaisessa talousarviossa.
- Pääluokan määrärahoista hallinnon osuus on 21%, uudistumisen ja vähähiilisyyden 47%, työllisyyden ja yrittäjyyden 19%, yritysten erityisrahoituksen 3% sekä kotoutumisen ja kansainvälisen osaamisen osuus 11%.
- Toimintamenosäästöjä on kohdistettu hallinnonalalle yhteensä 35,5 milj. euroa. Vuoden 2025 varsinaiseen talousarvioon verrattuna toimintamenosäästöt kasvavat 10,8 milj. euroa.
- Elinvoimakeskusten toimintamenoihin ehdotetaan lisäystä 0,5 milj. euroa Pohjois- ja Itä-Suomeen perustettaviin maakunnallisiin investointitiimeihin.
- Huoltovarmuuskeskus muutetaan valtion virastoksi ja rahoitus sisällytetään valtion talousarvioon vuodesta 2026 lähtien. Huoltovarmuuskeskuksen toimintamenoihin ehdotetaan 24,7 milj. euron määrärahaa.
- Business Finlandin innovaatiotukiin ehdotetaan 15 milj. euron leikkausta osana hallituksen säästötoimenpiteitä.
- Valtion korvauksiin kotoutumisen edistämisestä ehdotetaan 350 milj. euroa, joka on 32 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2025 varsinaisessa talousarviossa.